

Mateusz Kłosowski

Temat rozprawy: *W prześwicie i pod światło. Dramaturgia wyobraźni Bolesława Leśmiana*

Praca poświęcona jest performatywnym kategoriom estetycznym, takim jak prześwit, światłocień, echo i pogłos w twórczości Bolesława Leśmiana. Poszczególne części oraz rozdziały rozprawy eksponują związki między wskazanymi zjawiskami, które wzajemnie się oświetlają, dopełniają czy wymieniają. Ich niestałość, amorficzność oraz procesualność zostaje wydobyta poprzez dramaturgiczną perspektywę badań. Płaszczyzną analiz jest wyobraźnia, ponieważ praca przedstawia wskazane kategorie jako sposoby myślenia o świecie oraz figury/narzędzia filozofii poznania charakteryzujące światopogląd Leśmiana.

Preludium opisuje autora *Łąki* jako poetę obrazu i dźwięku, wskazując na antybinarny model tej twórczości, która stale przeplata i przemienia w odbiorze wartości wizualne i foniczne.

Pierwsza część rozprawy prezentuje spojrzenie na dorobek Leśmiana w świetle badań dramaturgicznych. Poświęcona jest widzeniu Leśmiana jako dramaturga – dramat bowiem posiada w tej twórczości szczególne znaczenie. Wpływa to na fakt, że podział na gatunki oraz rodzaje literackie ulega w procesie lektury przemianie; zacierając, przesuwał lub nakładając na siebie tradycyjne granice. Drugi rozdział poddaje pod refleksję prześwit gatunków literackich. Kolejny fragment przedstawia interpretację dramaturgiczną wizualno-fonicznych przeobrażeń Leśmianowskiej twórczości. Ważnym komponentem tych rozważań jest również dramaturgia badań przedstawiająca, jak kształtowały się odczytania omawianego dorobku. Konceptualizacji podlegają tutaj takie pojęcia jak dramaturgia i wyobraźnia.

W drugiej części przedstawione zostają wybrane zagadnienia filozoficzno-literackie. Fragment otwiera analiza prześwitu wywodzącego się z prac Martina Heideggera poświęconych liryce Friedricha Hölderlina. Następny rozdział omawia figurę światłocienia obecną również w myśli niemieckiego filozofa, lecz czerpiącą swój rodowód dodatkowo z malarstwa oraz historii sztuki. Trzeci rozdział proponuje wymianę kategorii wizualnych na foniczne, wydobywając akustyczne aspekty Leśmianowskiej twórczości z perspektywy echa i pogłosu. Ostatni fragment poświęcony jest estetyce ciszy jako istniejącej nieopozycyjnie wobec dźwięku.

Trzecia część dokonuje analizy omawianych kategorii z punktu widzenia deprivacji sensorycznej oraz somatoestetyki. Wychodząc od zdolności generowania przez umysł obrazów

mentalnych bez udziału doświadczenia, pyta o to, jak literatura wytwarza obrazy i dźwięki poza językiem. Następnie rozważany jest somatyczny aspekt istnienia zjawisk estetycznych w poezji autora *Dziewczyny*.

Całość dopełnia coda przedstawiająca Leśmiana jako dramaturga wyobraźni łączącego w swej twórczości odmienne sposoby doświadczenia rzeczywistości oraz estetyka światła, sztuki (i) życia – wartości, dzięki którym granica między literaturą a filozofią staje się nieostra.